

L'ALT EMPORDÀ

Text > JOAN FERRERÓS

Blanc Nivea | El teatre El Jardí de Figueres té una façana coronada per dues cupuletes en forma de bulb, com les dels temples ortodoxos, i que no es veuen des del carrer; aquestes «cebes» estaven revestides, d'un segle enrere, amb el llegendari trencadís modernista. D'aquest mateix aire i a la mateixa altura, s'hi arboraven unes figuretes amb motius vegetals i animalístics que el vent havia erosionat. Aquesta part de la teulada del coliseu de Can Garida —el va erigir el 1914 Pau Pagès, en *Garida*— es veu que amb els anys facilitava progressivament degoters quan plovia. L'Ajuntament de moment n'ha tret les figuretes i ha cobert el trencadís amb un gruix de pintura o pasta blanca —de color blanc «Nivea», com l'ha anomenat l'alcalde d'estiu. Reaccions polítiques —és un dir—: JxC s'ha esquinçat els Lacoste per una intervenció que adjectiva de matussera, de veritable nyap, i ha demanat la dimissió del regidor de Cultura. El consistori, no sabem si perquè ho tenia planejat o perquè l'ha agafat desprevingut, ha dit que es tracta d'un pedaç d'emergència i que ja té prevista la correcta restauració dels bulbs i de les figuretes. Els contribuents figuerencs, perplexos, es demanen si els «seus» polítics discuteixen de cúpules fallides o d'altres frustracions de divan.

El llibre dels carrers | Es diu *Toponímia històrica dels carrers de Figueres* (Societat d'Onomàstica i Ajuntament de Figueres). Més de dos mil noms de places, carrers, horts i comerços del terme municipal, i també dels dos nuclis que n'havien format part: Sant Pau de la Calçada i Vilatenim. L'autor, Antoni Egea Codina, és un savi discret, erudit d'arxius i rata de biblioteca, que ho sap tot de l'Alt Empordà i de més enllà, sobretot en termes d'història, més particularment de l'edat mitjana i dels segles de decadència. L'obra és el resultat de polir, ordenar i completar aquests noms de lloc que, com diuen els cuiners, havia anat reservant mentre guisava les dotzenes d'estudis històrics que ha conclòs al llarg de la seva

vida. Les seves fonts han estat capbreus, escriptures, testaments, premsa, literatura i altres d'orals. Quan ha posat a la cassola els topònims reservats, hi han lluit els noms populars —tots, en origen, com ara el carrer Nou—; els que a vegades s'expliquen perquè algun propietari hi tenia una casa o un camp —posem, l'Era d'en Deseia—; els noms oficials més o menys polititzats —per dir-ne dos, General Mola i Josep Tarradellas—; els noms de reconeixements socials, científics, culturals... —Narcís Monturiol, Joan Maragall—; el fet que durant anys coexistissin tres o quatre noms per al mateix carrer —dels Tints, de n'Stranya i d'en Marcer... A Figueres el coneixement i la popularització de la història municipal han fet un pas més.

>> Antoni Egea, autor de *Toponímia històrica dels carrers de Figueres*.

(Foto: ARXIU ANTONI EGEA)

EL BAIX EMPORDÀ

Text > PURI ABARCA

Vint anys defensant la natura L'associació Gent del Ter fa vint anys que du a terme campanyes i accions destinades a preservar el territori i les seves qualitats mediambientals a la zona del Baix Ter. Un patrimoni com el del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter necessita, a més de l'esforç de totes les administracions implicades i la bona voluntat dels ciutadans i ciutadanes, disposar d'una veu, de vegades amable i de vegades crítica, com la de l'associació sense ànim de lucre Gent del Ter. L'entitat es mou en diferents camps tècnics i pràctics, com ara la recerca, la difusió i la conserva-

>> Recollida de brossa després del pas del Gloria a la Gola del Ter.

(Foto: TELEVISIÓ COSTA BRAVA)

ció dels elements del patrimoni natural i cultural de la zona. Els integrants de l'associació, quan han hagut d'educar, ho han fet, i quan ha estat necessari denunciar, també, sempre vigilants de manera activa. La seva participació en conferències i taules de treball enfocades a millorar les polítiques que es porten a terme en matèria mediambiental ha condicionat més d'una presa de decisió (no tan sovint com l'entitat voldria, però déu-n'hi-do). Aquesta tasca li ha valgut la consecució d'una Medalla del Montgrí de 2021, un guardó que concedeix l'Ajuntament de Torroella de Montgrí i l'Estartit, municipi on l'entitat va començar a caminar. L'empenta de Gent del Ter continua present per afrontar el llarg camí que té per recórrer, ateses les dificultats per arribar a una situació mediambiental ideal.

Teniu plaques de cava? | L'intercanvi de plaques de cava és una d'aquelles activitats que figuren sovint en els programes de les festes majors de nombroses poblacions o que és protagonista de trobades setmanals, quinzenals o mensuals. L'anunci d'aquestes activitats no desperta, entre la població en general, gaire entusiasme, però si algú es pren uns minuts per acostar-se a les parades que s'hi solen muntar, descobrirà un curiós món que ressegueix la història més recent mitjançant aquestes petites peces que formen part d'ampolles de cava i xampany. El col·leccionisme de plaques va començar al voltant de la dècada dels anys vuitanta del segle passat i, a part de les que s'han trobat, se n'han editat diferents catàlegs i publicacions. Joan Albó i Juncà va crear, a Sant Feliu de Guíxols, el Museu de Plaques de Cava i Champagne, que, fins que es va tancar, el 2016, n'oferia una col·lecció de més de cent mil. Les més antigues que s'han registrat a Catalunya daten de començament del segle xx (abans, els